

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Blicher, St. St.; [St. St. Blicher] ; [illustrerede af Carl Thomsen].

Titel | Title:

[Udvalgte Noveller]

Udgivet år og sted | Publication time and place:

[Kbh.], [1909]

Fysiske størrelse | Physical extent:

Kun ark 4. Trykt til supplering. S. [49]-61.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

For en Snes Aar siden gik jeg en smuk Midsommerdag paa Andejagt.

En halv Fjerdingsvej fra mit Hjem var en Mose, der paa tre Sider omgav en lille Holm; paa Spidsen af denne søgte jeg ud, eftersom jeg herfra bedst kunde bestryge Gangene.

Da Jagten var forbi, begav jeg mig hen til en midt paa Holmen staaende Høstak, for at nyde Hvile og Vederkvælgelse, og forefandt der Bonden, vor Nabo, som uagtet Hundens Halsen og den hyppige Skyden havde faaet sig en rolig Middagslur i Stakken. Ved min Ankomst vaagnede han; men da jeg tog Plads ved hans Side, blev han endnu siddende lidt, for at slaa en Sladder af.

Efterat denne i nogen Tid havde drejet sig om Hverdagsting, spurgte han mig: „om jeg vidste, hvad denne Holm engang havde været?“

Jeg svarte Nej.

„Da har her,“ sagde han, „staaet en Herregaard, som de kaldte Gyldholm. Min Bedstefader har fortalt efter hans Bedstefader, at de endnu i hans Tid kunde pleje Mursten op; han fandt ogsaa engang en gammel, rusten Kaarde og noget andet Jerntøj.“

Jeg saae mig nu omkring som En, der første Gang befinder sig paa et minderigt Sted, og undrede mig over, at jeg saa ofte havde vandret her, uden at ane Stedets antikvariske Mærkværdighed. Pludselig oplødes mine Øjne, saa jeg tydelig erkjendte, at denne Forhøjning midt i disse sumpige Omgivelser maatte være opført og dannet af Menneskehænder: den smalle Ager, som fra Fastlandet ledte derud, var jo grandgivelig opfyldt over Borggraven, paa det Sted, hvor Vindebroen engang havde været. Selv Jordbunden, som havde en fra den omliggende Mark aldeles forskjellig Beskaffenhed, tilkjendegav dens kunstige Oprindelse.

Jeg faldt i Tanker.

Bonden, som formodentlig troede, at Ole Lukøje nu ogsaa fik Magt over mig, forlod mig med et: „Guds Fred! og sov vel!“ for igjen at tage fat paa sit Arbejde.

Saa sidder Du her — tænkte jeg — paa en Oldtidsborg, hvoraf selv Ruinerne ere forsvundne! Ikke en eneste Sten vidner om Forgængeligheden af dette Menneskeværk.

Af den fordums klippefaste Bygning er nu Intet mere tilbage end det blotte Navn. Mindet om en mægtig Slægt, dens engang saa blomstrende Vælde, dens Daad og dens Fald hænger alene ved et Ord, som idag maaske for sidste Gang kom over et Menneskes Læber. Det vækker et ubeskriveligt Vemod saaledes at skue de ødelæggende Virkninger af Tiden, der, ikke nøjet med at nedrive og udslette, først synes at være tilfreds-stillet, naar den har bragt sit Offer lige til Forglemmelse. Over denne af Jorden — ja selv af Erindringen nu snart forsvundne Kæmpeborg stryger Bonden sin Le; han synger, medens Døden svinger sin over ham selv og snart afmejer ham, som han Græsset.

„Ved en Gravhøj,“ synger Ossian, „fremtager Jægeren sin Spise om Middagen: Hvo monne slumre her? siger han og gaaer fløjtende sin Vej.“

Ej engang derom kan jeg spørge; ej engang en Grav har Tiden levnet Dig, Du navnløse Mand! — Men — hvad var Du vel imod Selmas Konge, Helten og Heltenes Sanger? Og er ikke allerede hans Tilværelse et Spørgsmaal blandt hans egne Efterkommere? Kun hans Harpe har bevaret hans Sværd for Forglemmelse; Skjalden har gjort Kongen udødelig. Under saadanne Betragtninger indslumrede jeg og havde en Drøm, hvis fantastiske Gjøglerier maa træde istedetfor den virkelige Historie, som nu er uigjenbringelig begravet i Tidens bundløse Hav.

Jeg stod paa Platformen af et højt Taarn, hvorfra der var Udsigt over den største Del af Hads-Herred og vidt ud paa Havet lige til Samse og Helgenæs. Trindtom neden under mig viste sig som en spejlklar Sø den Mose, i hvilken jeg nylig havde jaget. Jeg gjenkjendte de omliggende Landsbyer, men savnede Kirkerne, saanær som dem i Torrild og Randlev. Dog vare begge kullede; og den sidste forekom mig at være takt med Planker.

„Hvorledes,“ raabte jeg, „er dette virkelig Randlev Kirke?“

„Hvad snakker Du her om Kirke!“ hørte jeg en Stemme bag ved mig. „Hvad Du seer, er jo en Offerhal for Havets Gudinde, den frygtelige Ran. Veed Du ikke, at det er der, hvor skibbrudne Mænd nedlægge deres Gaver for Frelse af Havsnød? Hvor Gudindens Billede bestænkes med Blodet af en Sømand, som hvert Aar ved Lodkastning udvælges?“

Jeg vendte mig om og saae en Olding med snehvidt Haar og Skjæg, iført en lang og vid Kappe af samme Farve, der sammenholdtes af et bredt Læderbælte. Paa Brystet hang et sort Kors.

„Hvo er Du?“ spurgte jeg forbauset.

„En Jesu Christi Tjener!“ svarte han nejende. „Willibrod af Britannien.“

„Du skjemter, gamle Mand!“ sagde jeg. „Willibrod er jo død for tusinde Aar siden.“

„Meget rigtigt,“ svarte han; „for tusinde Aar siden døde jeg fjerde Gang, som en af de halvfjerdsindstyve Fortolkere i Alexandrien; men nu er jeg født femte Gang, som Britten Willibrod.“

„Det bliver endnu galere!“ raabte jeg. „Vil Du holde mig for Nar? Siig mig engang: hvad skrive vi nu?“

„Aar otte Hundrede efter Frelserens Fødsel!“ svarte han.

„Vor Tidsregning,“ raabte jeg leende, „stemmer saa temmelig overens; der er blot en Forskjel af tusinde Aar!“

„Du drømmer, unge Menneske!“ vedblev han smilende, „eller og har Du kigget for dybt i Mjødhornet.“

„Naar jeg drikker,“ gjenmælede jeg, „drikker jeg af et Glas og ikke af et Horn. Mjød smager jeg desuden ikke; det er en Drik for Bønder. Men Du, min Fa'er, har maaske lettet ved Brændevinsflasken.“

„Brændevin?“ raabte han. „Saadan Vin kjender jeg ikke; det maa være en antediluviansk Likør, og næsten skulde jeg tro, at Du havde Reminiscenser fra hine Tider.“

„Jeg — Erindringer fra Syndfloden? Hvor gammel antager Du mig vel for at være?“ spurgte jeg.

„En Snesaar saa omtrent,“ svarte han, „af din femte Tilværelse. Men din Forundring og Latter kan jeg godt forklare mig; thi Du kjender vist nok Intet til Sjælevandringen?“

„Aa, jo!“ sagde jeg, „Pythagoras's sværmerske Hypothes er ikke fremmed for mig, ligesaa lidt som Ægypternes endnu ravgalere.“

„Hør! hør!“ raabte han; „atter Reminiscenser! Det er et rent Mirakel. Men siden Du virkelig mindes saadant, hvor kan Du da tvivle paa Sjælevandringen? Jeg siger Dig: hin hedenske Filosof var virkelig paa Spor efter Sandheden. Hans Lære var en Anelse om den rette Chiliasmus. Jeg forsikrer Dig nemlig, at den nuværende Verden skal staa — i det Hele — syv tusinde Aar; og i dette Tidsrum skal ethvert Menneske syv Gange fødes og syv Gange dø, førend det vorder lutret til Opstandelse. Men kun saare Faa er det givet — som Dig — at mindes Noget af deres forrige Tilværelse.“

„Jeg forsikrer Dig,“ svarte jeg, „at det gaaer mig saaledes: det forekommer mig virkelig at være første Gang, jeg befinder mig i Verden.“

„Og dog,“ gjentog han, „har Du allerede været her fire Gange tilforn.“

„Det er fire Gange tiere, end jeg veed af!“ raabte jeg; „men denne Passiar er ellers morsom nok. Hvordan monstro jeg saae ud første Gang, jeg gik her paa denne forunderlige Klode?“

„Jeg vil forsøge,“ sagde han, „om jeg kan udfinde det.“

Derpaa fremtog han en Bog med chaldæisk Skrift, saae vexelvis i den og paa mit Ansigt, og efter nogen Grublen lukkede han den sammen og sagde: „Første Gang saae Du Lyset ved Bredden af Tigris — om jeg ellers læser ret — og fortjente dit Brød som Jubals Bælgetræder.“ —

„Aha!“ afbrød jeg, „derfra har jeg rimeligvis min Lyst til Musik; nu anden Gang?“ —

„Var Du Nimrods Jægerdreng.“ —

„Ingen Skoser, Deres Velærværdighed!“ raabte jeg, „hvorfor stikler De paa min Jagtlyst? Det er dog ikke værre at dræbe Dyr end Menne-sker? At skyde et vildt Dyr er vel ikke større Synd end at slagte et tamt? Skulde det være mere grusomt at sætte en Kugle gennem Hjertet af en Hjort end at skjære Halsen over paa et Lam, der slikker den myr-dende Haand, at koge Krebs levende og rive Tungen af en kalkunsk Hane? Men jeg mærker, at De hører til de følsomme Sjæle, der græde over en død Ræv og juble over et Feltslag, hvori mange tusinde Menne-sker myrdes og lemlæstes — naa, videre!“

„Tusinde Aar derefter,“ vedblev han, „fremstod Du i Grækenland som Svend hos Amphion.“ —

„Det var en dygtig Murmester,“ sagde jeg; „han brugte hverken Ske eller Vaterpas, men alene Munden og Liren: alligevel kom Stene og Stol-per dansende og ordnede sig selv til en Mur om denne berømte Stad Theben. Det var en Kunst — Skade, at jeg nu ganske har forglemt den; med mindre din Fiktion er en af de nu saa yndede Allegorier; thi Luftkasteller kan jeg bygge saa godt som Nogen.“

„Fjerde Gang,“ sagde Willibrod, „var Du en skotsk Druide.“

„Rigtigt!“ gjenmælede jeg, „deraf kan jeg forklare mig min Forkjær-lighed for den højlandske Kongeskjald. Men nu femte Gang, efter saa megen Herlighed, efter at have været Belletrist, kongelig Jægerdreng, Ar-kitekt og formodentlig Hofpræst hos en skotsk Næsekonge, driver jeg det dog ikke videre nu end til Studiosus Theologiae.“

Willibrod studsede: „At høre latinske Ord af din hedenske Mund indgyder mig Bileams Forskrækkelse. Men Du veed jo ikke selv, hvad du siger; en Aand — endskjøndt ingenlunde en af de gode — taler af Dig profetiske Ord, som vistnok antyde din Bestemmelse om andre tusinde Aar. At Du kan vorde denne saa meget mere værdig, vil jeg for det Første uddrive den onde Aand af Dig.“

„Hvad!“ raabte jeg, „anseer Du mig virkelig for at være besat?“

„Upaatvivlelig!“ svarte han, umiddelbart derpaa fremsigende en latinsk Besværgelses-Formular. „Og nu,“ blev han ved, „kan du strax døbes.“

„Er Du en af Gjendøberne?“ spurgte jeg, „eller troer Du ikke, at jeg allerede een Gang er døbt?“

„Det er en hedensk Daab, min Søn!“ svarte han, „da din Fader Asmund, som faldt paa Braavalla Hede, øste Vand paa dit Hoved og kaldte Dig Thorsteen.“

„Hedder jeg Thorsteen?“ spurgte jeg.

„Skjemt ikke længer, unge Dreng!“ skreg han; „men følg mig til Daaben!“

Med disse Ord tog han mig ved Haanden og svævede med mig gennem Luften ned til Søen.

„Den sidste Halvdel af dit hedenske Navn kan Du beholde,“ sagde han; „det betyder Petrus,“ og dermed dukkede han mig i Vandet.

Da jeg kom op, sporede jeg af denne Neddypelse en Virkning ganske modsat Lethedens; thi denne bortskyllede Erindringen om det Forbigangne, men jeg glemte nu alt det — Tilkommende.

Det faldt mig ikke mere ind at tvivle paa, at jeg var Bonden Thorsteen paa Gyldholm, eller at det var Rans Blodhal, jeg saae Norden for min Gaard. Det undrede mig ikke længer, at Odder — den navnkundige Stærkodders Fødeby — og Falling, hvorfra Svend Felding havde sit Navn, begge vare uden Kirker, og ligesaa lidet, at Thors Tempel i Torriid manglede Klokketaarn, og at Skibe sejlede i det Sund, hvor der nu er Tørmose, men som fordum omflød Hadsherred og gjorde dette til Hatisø; at jeg stundom slog Harpen og stundom Kjæmper, at jeg derfor havde en lang Dyrendal ved Navn Skrep, af den berømte Vaulundrs Arbejde, dinglende ved min Hofte; at jeg bar en Renskindstrøje, lange, vide Vadmels Buxer, Barkeskosaaler under Fødderne og en Læderhjelmskive paa Hovedet — Alt var i Orden, undtagen min Daab.

„Hør, Du Fremmede!“ begyndte jeg, „Du skylder mig Erstatning, fordi Du kastede mig i Vandet; vel lader Du til at være stærk, men Du skal alligevel staa mig et Hug eller to. Dog først maa Du smage min Moders Mjød og hendes harske Flæsk!“

„For Mjøden takker jeg,“ svarte han, „men Flæsk skjøtter jeg ikke om —“

„— Du kan ogsaa faae Hestekjød,“ afbrød jeg. —

„Hestekjød,“ raabte han, „spiser jeg aldrig og overalt om Fredagen intet Slags Kjød.“

„Det var snurrigt!“ sagde jeg, „smager Kjød ikke ligesaa godt paa Frejrs Dag som paa Thors Dag? Men der kommer min Kjæreste, Svanhvide, fra Jagten. Jeg seer, hun har skudt en Vildbasse til vor Aftensmad, — er hun ikke smuk som en Valkyrie? Klæder ikke denne snevre Jægertøje og dette korte Skjort hende fortræffeligt? Se engang, hvor let hun haandterer Spydet som en Vaand! Men jeg har ogsaa for hendes Skyld maattet nedlægge fem Kjæmper — nu iaften skal Du bænkes ved mit Bord; imorgen kunne vi slaas.“

„Jeg slaas aldrig, o Ungersvend!“ gjenmælede han.

„Saa est Du en Nidding!“ raabte jeg, „og kan sidde og fryse til

Ragnarokr i Niflheim og forlyste Dig med Sigyns*) dejlige Datter, den blegnæbede Hel!“

„At det ikke er Fejghed, som forbyder mig at kæmpe med Dig,“ sagde han roligt, „vil Du erkjende af denne lille Prøve.“

Med disse Ord greb han mig i Brystet, svingede mig nogle Gange rundt over sit Hoved og satte mig derpaa ned.

„Jeg mærker nok,“ udraabte jeg, „at Du er en Sejdmænd, men min Moder Gunild rister ogsaa stærke Runer; dog derom siden! Følg nu med mig ind i min Borg!“

Ved Trækkebroen traf vi sammen med Svanhvide. Hun gav mig et Rap af Spydet: „Det er til Straf, fordi Du har været tre Dage borte uden min Tilladelse!“ sagde hun smilende. „Har Du maaske atter sendt en Medbejler til Valhal?“

„Paa Hald Hede,“ svarte jeg, „har de nu travlt med at trille Jord og Stene til ung Sivalds Gravhøj. Men seer Du denne Fremmede! Han er vor Gjest iaften.“

„Velkommen skalst Du være!“ sagde hun. „Est Du en af Thors Goder? Mig tykkes, Du bærer hans Hammertegn paa dit Bryst.“

„Det er ikke Thors Hammer,“ svarte han, „men et Kors, som jeg haaber Du selv snart vil tilbede.“

„Jeg tilbeder Freja!“ raabte hun med et skjelsk Smil til mig. Derpaa greb hun mig under Armen og dandsede afsted med mig ind i Borgen.

Da formodentlig ingen af de ærede Læsere og Læserinder nogensinde har været saa heldig — som jeg — at se en af vore hedenske Forfædres Stadsstuer eller Indretning og Anretning ved deres Gjestebud, haaber jeg, at en kort Beskrivelse over begge Dele ikke vil blive uvelkommen. — De første vare meget forskellige fra Nutidens: Lofterne vare hverken malede eller gibsede, men af uhøvlede Fjæl, sorte og glindsende af Sod; thi store aabne Arnesteder (Kaminer, som de siden kaldtes) gjorde Kakkelovne overflødige. Væggene vare ikke betrukne og endnu langt mindre behængte med udenlandske Kobberstykker, men med Skjolde, Sværd, Buer, Brynier og alle andre Angrebs- og Forsvars-Vaaben. Man vilde der for-gjæves søge efter Divaner, Stole og Borde af Mahogny eller Cedertræ, men istedet derfor finde en eneste lang, bred og vægtig Egeskive, samt rundt om denne Træbænke, belagte med Bjørne- og Ulveskinds Hynder. Hvad der mest vilde støde den forfinede Smag, var vistnok det tykke Lag Halm, som skjulede hele Gulvet; thi skjøndt denne Indretning kunde være saare hensigtsmæssig og bekvem for Beskjænkede, saa maatte den dog gjøre Dands, ja endog et blot Skrabud ganske umuligt. —

Skulde en slig Gjestestue synes simpel, da stod Beværtningen i et

*) Sigyn (Lokes Hustru) bliver strengt taget kun Stedmoder til Hel, som var et af Lokes Børn med Jettekvinden Angerbode.

passende Forhold hertil: paa Bordets ene Ende et Træfad med en røget, harsk Flæskebøste; paa den anden en ditto med Hestekjød; mellem begge et uhyre Gammelølskar og et andet med Mjød, samt Smaakruse til at øse med og drikke af. Samtalen, der skulde krydre Retterne, var ligesaa ensformig som disse og drejede sig om tvende endnu ikke ganske obsolete Æmner: Krig og Kjærlighed. Harpespil og Sang, Udfordringer og Tvekampe sluttede ethvert godt Gjæstebud.

Jeg føler nok, at Mange ville være utilfredse med en saa summarisk Beskrivelse. Nogle kunde ønske at vide, om Loftsfjælene vare af Gran eller Fyr, om de vare sammenpløjede eller blot sømmede; Andre, om der var Komfurfhuller eller Indretninger paa Skorstenen, om Gulvet var bestrøet med Rug-, Byg- eller Havrehalm, (Ærtehalm tør jeg sige, det ikke var); atter Andre kunde spørge, om man fik Sennop til Flæsket, om Hestekjødet ikke var lavet i Sursteg, hvor meget Malt man tog til en Tønde Øl o. s. v., o. s. v. Men det er mig ganske umuligt at besvare disse vigtige Spørgsmaal, og det af den antagelige Grund, at jeg slet ikke veed Noget af det Omspurgte.

De Lærde — om jeg tør tælle saadanne blandt mine Læsere — ville ligesaa forgjæves ønske at vide, om Harperne vare med tre, fire eller flere Streng, om disse vare af Sølv eller Messing, af Faare- eller Gedetarme, om hvo Sangenes Forfattere vare, angaaende Melodierne: om de vare i Mol eller Dur, om de vare vel udsirede med Semitoner og Dissonanser. Herpaa veed jeg alene at svare dette: de vare uden Rim, med mindre man saa vil benævne de stærkt aspirerede Begyndelses-Konsonanter af trende Ord i hver tvende Linier; hvilken Indretning virkelig gav en Slags Eftertryk, eller rettere Fortryk: S'erne hvislede som Pile gennem Sangernes Tænder, og H'erne hvinede som Sværdhug i Krakumaalets Forkvæd: „Huggom ver med Hiorvi.“ —

Man tillade mig altsaa at springe over Bordet saavelsom over Gjæsterne og hen til Arnen, hvor min Moder Gunild havde taget Sæde tilligemed Willibrod, der, som vi allerede have hørt, var en afsagt Fjende af Hestekjød og Fredagsflæsk. Deres Samtale, der angik religiøse Gjenstande, blev, som saa mange andre af samme Natur, ført med høj Røst og al mulig Bitterhed paa begge Sider; thi Enhver af dem mente at have ene og alene Ret, og det i alle Henseender.

Begge troede at være Guddommens ene udkaarede Forsvarere og at gjøre sig denne højlig forbunden ved at forbande og fordømme og — om muligt — fordærve sin Modpart baade til Legeme og Sjæl, baade i Tid og Evighed. De indviede hverandre til Hel, hvilken Afgudinde de begge vare enige i at tro paa. Min Moder blev alligevel snart bragt i Knibe, hendes dogmatiske System redigeret in absurdum, og da hun ikke længer var istand til at forsvare det med Grunde, tog hun sin Tilflugt til Skrig og Skjældsord (omtrent som Gunild Smeds paa Anholt, hvilken Dame — om der skulde være Noget i Willibrods Sjølevandring — rimeligvis har

været hendes Gjenganger). Omsider endte hun sin Disputats med en formelig Udfordring paa — Mirakler.

Hun gjorde sig til af at kunne døve Sværd, tillave Elskovsdrikke, bringe døde Mennesker til at tale ved at lægge Runer under Tungen paa dem, og opfordrede sin Modstander til at præstere det Samme. Men han, som imidlertid havde stukket Ildtangen ind i Ilden, tog den, istedenfor at svare — gloende rød ud igjen, greb selv om det ene Ben og præsenterede Moder Gunild det andet. Da hun vægrede sig herved, maatte hun virkelig ansees for overvunden, skjøndt hun hverken vilde tilstaa dette og endnu mindre træde over til den sejrende Kontraparts Mening. Hun ilede ud i taus Forbitrelse.

Paa mig derimod havde dette Kunststykke en afgjørende Virkning. Jeg satte mig paa den ledige Trefod og udbad mig af den mægtige Fremmede nøjere Oplysning i en Lære, hvis Sandhed han tyktes mig saa haandgribeligt at have bevist. Han opfyldte strax min Begjæring, og hvorvel jeg ikke var istand til at fatte eller rime alle hans Dogmer og Fortællinger, gjorde dog Grundideen et saa mægtigt Indtryk paa mig — der desuden ikke var synderlig fast i det othiniske System — at jeg med Liv og Sjæl erklærede mig for en Kristen.

Denne den kristelige Lærebygning Grundvold: at Gud er Kjærlighed, henrev min Aand og mit Hjerte, og dette: at Religionens Væsen er Kjærlighed til Gud og alle Mennesker, overbeviste mig om, at en saadan Grundsætnings Udøvelse vilde have Almenlyksalighed til udeblivelig Følge. Gjennemglødet, opflammet af dette nye, himmelklare Lys, traadte jeg hen til Gjæsterne og holdt en Omvendelsestale, der først blev anført med taus Forundring, dernæst besvaret med spottende Smil og medlidende Axeltræk og endelig med vrede og foragtelige Ord.

I det Samme traadte min Moder ind med tvende af Rans Præster, og da hun hørte mig prædike den nye Lære, raabte hun: „Griber disse Gudsbespottere og overgiver dem til velfortjent Fordømmelse! Den ene er vel min Søn, og jeg har baaret ham under mit Hjerte, men dog vil jeg nu udrive hans med mine egne Hænder!“

Stum af Forfærdelse over denne unaturlige Tale formaaede jeg ikke at fremføre et Ord; men end højere steg min Gru, da Svanhvide, min Elskede, sagde til Præsterne: „Tillader mig at forrette Offertjenesten og opskjære Brystet paa denne Misdæder!“

Hele Forsamlingen overfaldt os nu og bandt vore Hænder. Modstand var unyttig og desuden stridende mod den nye Lære, af hvilken jeg nu var gennemtrængt. Willibrod og jeg bleve lankede sammen, og derpaa gik Toget til Rans Tempel: Præsterne sjungende foran, min Moder og min Kjæreste skjældende bagefter, og alle Gjæsterne dandsende omkring os med Spydrap paa de klingende Skjolde. Paa denne sørgelige Vandring søgte Willibrod — af hvis Mirakelgaver jeg forgjæves haabede Frelse — at trøste og opmuntre mig.

„Du seer,“ sagde han blandt Andet, „af hvilken rædsom Vildfarelse Du er udrevet. Den Religion, hvortil Du før bekendte Dig, er unaturlig, da den kan kvæle Naturens helligste Følelser: Moderkærlighed og Kvindens Kærlighed til Manden. Glæd Dig! Du døer Martyrdøden, men alle dine Mordere skulle brænde evigt i Helvede.“

Denne sidste Ytring syntes mig mere overensstemmende med mine forrige hedenske Grundsætninger end med Kristendommens milde Aand, men jeg fik ikke Tid til at gjendrive den; thi vi befandt os allerede i Templet og udstraktes ufortøvet paa tvende brede Stene, lige foran Afgudindens Billede, en Skikkelse, der med uudslettelige Træk indprentede sig i min Erindring: hendes grønne Lokker flød som glindsende Tang ned fra hendes Hoved, der omgaves af en Muslingkrands. En sølvskjælet Fiskehale krummede sig opad fra hendes Lænd og endte sig i strimede Guldfiner. I den ene Haand holdt hun et Koralbæger, i den anden et Fiskegarn. Hendes store, søgrønne Øjne stirrede frygteligt paa mig.

Allerede hævede Svanhvide med en Drages giftige Blik Kniven over mig, da se! der skete et Changement, som kun i Drømme er tænkeligt.

Den skrækelige Ran forvandlede sig til en blid og dejlig Kvinde med et Barn paa Armene. Goderne bleve til Munke, med Kappe og Tonsur; Gunild og Svanhvide til store Mandsskikkelser, iførte kulsorte, snevre, glindsende Klæder og med lignende Masker for Ansigterne.

Templet omskiftedes til et sortbetrasket Torturkammer, der ikke fremviste andet Bohave end Pinebænken, paa hvilken jeg laa udstrakt; Stigen med fem jernbeslagne Trin, hvorved Inkvisiten paa een Gang faaer fem Slag over Skinnebenene; Truget (de Gamles eqvuleus), hvori han indtvinges og i den vidtudspilede Mund modtager den lodret nedstyrtende Vandstraale, der paa een Gang næsten kvæler og martrer med udsigelig Angst; de smalle Snore, ved hvilke, snærede om Haand- og Fodledder, han hejses op til Loftet, slippes pludselig, og han falder ved sin egen Tyngde til et Kvarteer fra Gulvet, saa Snorene skjære ind lige til Benet.

Desuden saae jeg paa Væggen en temmelig fuldstændig Garderobe, bestaaende af spanske Støvler, en Flonels Nattrøje, som, for bedre at holde Varmen, overøses med sydende Olie, Caraccoer og Sanbenitoer*), begge Dele smukt bemalede med Ildsluer og Djævlfigurer.

„Hvor er jeg?“ skreg jeg med Forfærdelse.

„I Venneselskab!“ svarte med blid Stemme en sødtsmilende Munk.
»Vi ere alle baade Jesu og dine Venner.“

„Men hvortil,“ spurgte jeg, allerede lidt lettere om Hjertet, „disse ominøse Redskaber? For et Øjeblik siden vilde mine hedenske Landsmænd have myrdet mig, fordi jeg havde antaget Kristendommen; men nu, da jeg er Eders Troesforvandte —“

*) Se Fortællingen „Leonore“.

„— Ville vi,“ afbrød en anden Munk, „saa meget beredvilligere forarbejde din Salighed, om den endnu er mulig.“

„Hvorned,“ spurgte jeg forvildet, „kan jeg saa hastig have forspildt den, og det ganske uden mit Vidende?“

„Det er det just,“ svarte en Tredie, „vi ved Hjælp af disse Instrumenter ville udfritte. Enten Du har læst i Bibelen eller Luthers Skrifter, eller Du har spist Kjød paa en Fredag, eller Du har glemt at tage Hatten af og knæle for Venerabile eller at bestænke Dig med det hellige Vand, naar Du traadte ind i Kirken, eller talt tvetydigt om den hellige Ret eller Guds Statholder, eller ytret gudsbespottelige Meninger som disse: at udøbte Børn kunne vorde salige, eller at Gud kunde lade være at fordømme til evig Tid dem, som ikke ere døde i den alene saliggjørende katholske Kirkes Skjød — dette maa Du selv bedst vide. Dersom Du nu bekjender og fortryder, ville vi overgive dit Legeme til Ilden, for at frelse din Sjæl, der da maaske kan slippe med en halv Snes Tusind Millioner Aar i Skjærsilden; men dersom Du ikke frivillig tilstaaer din Brøde, da ville vi til Guds Ære, de hellige Engles Glæde og alle rettroende Kristnes Opbyggelse pine Dig igjennem alle syv Grader og derpaa overgive dit Legeme til de timelige og din udødelige Sjæl til de evige Luer.“

Til denne kjærlige Trøstetale formaaede jeg Intet at svare; men med et Blik til Himmelen sukkede jeg: „Er jeg her mellem Kristne?“

„Fromme, retskafne Kristne, min kjære Søn!“ svarte venligt en Olding med snehvidt Skjæg.

„O!“ skreg jeg med min sidste Kraftanstrengelse, „saa er Loke og hans Børn Lysalfer mod disse! Nastrond er taalelig mod dette Forfærdelsens Hjem! o, at jeg dog atter laa paa Offerstenen i Rans Blodhal! der var jeg kun forladt af Verden og Menneskene — her er jeg forskudt af Himmelen selv!“

— Se! mig skete, som jeg ønskede: jeg laa atter under Svanhvides Kniv; men ved mine Fødder stod et Væsen, som vel havde menneskelig Skikkelse, men af hvis Aasyn lyste en saadan Mildhed, som kun kan tænkes hos de Himmelske.

„Hvo est Du?“ raabte jeg: „Est Du Baldur hin Gode?“

„Kald mig Baldur!“ svarte det milde Væsen: „Kald mig, hvad Du vil: Sandhed, Dyd, Frihed eller Kjærlighed! Jeg er den Uendeliges Sendebud og lærer Menneskene at dø. I dit ængstede Hjerte gyder jeg tvende Trøstedraaber. Vent ikke, at Støvets Børn her skulde naa Fuldkommenhed, og allermindst i Det, som er den allerstørste Visdom; Vejen til denne er længere, end nogen Dødelig aner eller øjner; Begyndelsen er ikke Enden. — Naar Du seer, at Menneskene hade istedenfor at elske, at de, skjøndt de burde være ydmyge, dog lade sig forblænde af Stolthed, anse sig selv for aandelig fuldkomne og forvexle deres egen indskrænkede Synskreds, deres usikre Synspunkter; ja deres egne selviske Øjemed med den Usynliges uudforskellige Planer; naar de omvende hans Sandhed til Løgn; naar

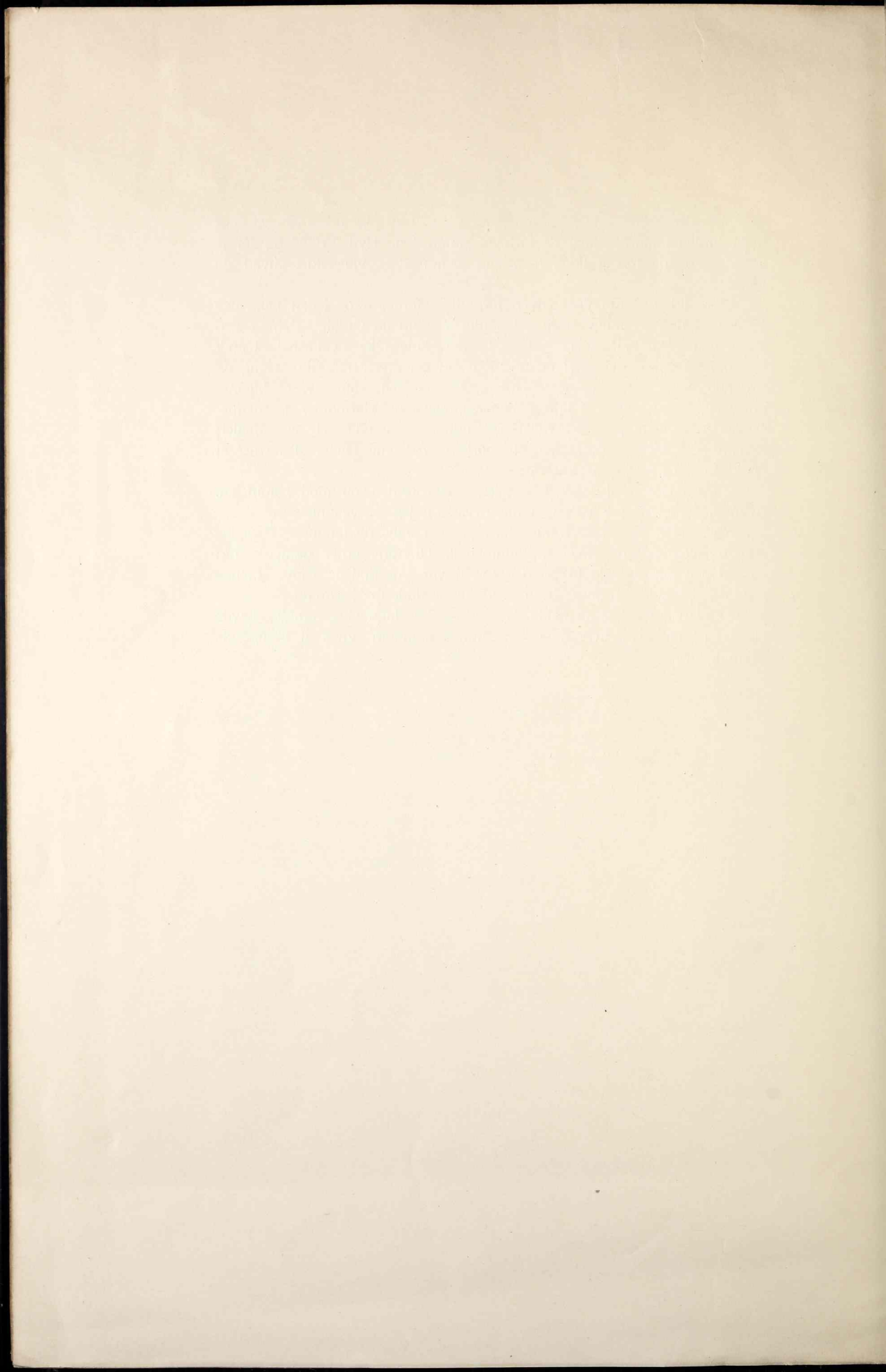
de holde deres Dvergehænder for hans himmelske Lys og stræbe at indhulle Jorden i Mørke; naar de forfølge Sandhed og Dyd, Frihed og Kjærlighed — o! da forsag ikke, men siig alene: „de vide ikke, hvad de gjøre.“

„Tro ikke, at Forsynet sover, frygt ikke for et Kaos i den aandelige Verden! I den legemlige er jo Alt synlig Visdom og Orden. Betragt den stjernefulde Himmel! Synes disse utallige Sole ikke henkastede blandt hverandre i vild Forvirring? og dog kan Du beregne deres sikre Gang og erkjende den allerfuldkomneste Orden. Skulde Den, som styrer Millioner Solsystemer, ikke vide at bringe Samstemmelse og Harmoni i de menneskelige Sjæles Kampe og Forvildelser? Endnu est Du ikke selv ved Maalet; fordøm ikke dem, der ere længere borte derfra, end Du er eller troer at være! Dø i Haabet, saa skal Du leve!“

Da Engelen saaledes havde talet, svævede den op mod Himmelen. Svanhvide gjorde et Krydssnit i mit Bryst, og jeg — vaagnede. —

Solen stod lavt paa Himmelen. Det var stille og lummert. Utallige Myg omsværmede mig med en Summen lig Offerpræsternes dumpe Sang; en sad paa mit blottede Bryst; den Braad var Præstindens Kniv. Længe blev jeg liggende fortumlet, bedøvet af denne underfulde Drøm.

Først den næste Dag hentede jeg Bøsse og Jagttaske, som jeg havde glemt paa hint Sted, hvor de Dødes Aander stundom synes at besøge de Drømmendes.

RØVERSTUEN

